

Anna Bijns - Het waar goed huwen, maar 't zorgen is de plage

Gij proper meiskens, gij [enge](#) dierkens,
En jonge [gezellen](#), wild van [manierkens](#),
Wilt u niet zo [schierkens](#) om huwen stellen.
Gij speelt nu bij nachte lustig en fierkens
Voor uws liefkens deurkens met [herpen](#), met lierkens.
Zij [troten](#) als mierkens, dees jonge gezellen,
Om huwen zij vrienden en [magen](#) kwellen.
En wilt u niet versnellen, zijt koel van zinne;
Die vruchten des huwelijks wil ik vertellen.
Wilt 't wel spellen, wat huwen heeft inne:
Al schijnt de liefde zeer heet ten beginne,
Zorge doet de minne slappen alle dage,
Zij maakt [kousen vol palingen](#), een scherpe kinne
En [kaken dinne](#); hoort wat ik gewage:
Het waar goed huwen, maar 't zorgen is de plage.

Alzo [zaan](#) als de bruiloft es geënd,
Zo begint de zorge, waar gij u keert of wendt;
Om 'l'argent' men zendt van alle zijen.¹
Es er 't geld dan dunne, zo is 't hof [geschend](#).²
Waar blijft dan d'arm bruigom? Jongers, dit bekent:
Als gij loopt en rent om huwen, om vrijen,
Dan moet gij gaan slaven, zuldij³ [bedijen](#),
En vreugd [vertijen](#), hoort vrouwen en mannen.
Sober gewin⁴ doet ook zelden verblijen;
Dan is er al lijen, vreugd is er gebannen,
Daar gebreken schotelen, potten en kannen,
Teilen en pannen, tafele en schrage;
Kundij niet gewinnen, zo heet gij een [hannen](#).
Die dus is gespannen, die dat hij 't verdrage.
Het waar goed huwen, maar 't zorgen is de plage.

Dan wordt hij Jan [Splijtmijte](#). Eens verkwiste hij 't goed,
Nu telt hij de [gorte](#). Eerst had hij enen moed,
Dees arm [bloed](#) nu alle [solaas ontbeert](#).
Die voortijds zo milde was, is nu zo [vroed](#).
Wat hij werkt of slaaft, 't is al tegenspoed.
Hij dunkt mij [verwoed](#), die een wijf begeert:
't Is een plage boven plage, bij gans, peerd.

¹ Men zendt om geldt van alle zijden; *iedereen vraagt om geld/betalingen*

² Verwijzing naar de zonde van Adam en Eva in het aards paradijs?

³ als je wilt dat je (voorspoed hebt)

⁴ weinig verdienen

Enen kouden [heerd](#), turf noch hout om branden,
Peinst hierom, jongers, hiervoor zijt [verveerd](#).
Dan werden verteerd juwelen en [panden](#).
Het es kwaad [neringe](#) doen met ijdeln handen,
En geen brood in de tanden maakt een ijdel mage.
Elk wacht hem te springen in zulken [banden](#),
Opdat hij met schanden na niet en klage:
Het waar goed huwen, maar 't zorgen is de plage.

Dan is er [Bele](#): [ailacen](#), [wachermen](#),
Wat dede ik gehuwd, God moet 's⁵ ontfermen!
Dan zijn de termen kijven en vloeken,
De [fradden](#) ook aan de oren zwermen.
d'Een [krijt](#) van kouwen, d'ander van honger kermen.
Dan moet Jan ook wermen der kinderdoeken.
't Is: vader, geeft appelen, moeder geeft koeken.
Men dicht er af boeken⁶, zij weten 't die 't gevoelen:
Het is er hoofdweer in allen hoeken.
Dan is 't: wilt geld zoeken om wiegen, om stoelen;
d'Ene wil eten, d'ander kakken of [poelen](#).
Nooit zulken [woelen](#): 't [verlede](#) hem die 't zage.
Is 't kind dan [bedreten](#), zo moeten zij 't spoelen.
Dit doet liefde koelen, die groot was van behage.
Het waar goed huwen, maar 't zorgen is de plage.

Prinsen, prinsessen, die treden Venus' paden,
Blijft ongebonden, ik zou 't u raden,
Wilt dit pak niet laden, wacht u voor den [stoot](#),
Loopt niet zere om huwen, maar gaat met [staden](#).
Peinst, hongerige buiken zijn kwaad om [verzaden](#)
Met der [schapraden](#), daar men brood buiten sloot.
Veel kinder breken 't [hood](#), geen zorge zo groot;
Een op den schoot, nog ene in 't lijf,
Drie, viere om den haard, zij maakten u [bloot](#):
Al haddij schepen, boot, gij werdt een [katijf](#).
God zoude [verezelen](#), trouwde Hij een wijf.
Meiskens, houdt u ook stijf, zijt om trouwen trage.
Al dunkt u nu 't vrijen goed tijdverdrijf,
't Werdt na wel⁷ [gekijf](#); die 't proeven ik vrage.
Het waar goed huwen, maar 't zorgen is de plage.

https://www.dbnl.org/tekst/bijn003hple01_01/index.php

⁵ zich

⁶ je kunt er boeken mee vullen

⁷ een wijf!

Nieuwe Refreinen van Anna Bijns, Wolters, 1880

REFEREYN XXVII.

Gemaect int jaer vijftien hondert twintich en vijfve,
Januarij twalef, jonstich van bedrijve.

a.

Ghij proper meyskens, ghij enghe dierkens,
En jonge gesellen, wildt van manierkens,
Wildt u niet zo schierkens om houwen stellen.
Ghij speelt nu bij nachte lustich en fierkens ³⁾
5 Voor uus liefs duerken met herpen, met lierkens.
Zij troten als mierkens, dees jonge gesellen,
Om houwen sij vrienden en magen quellen.
En wilt u niet versnellen, sijt coel van sinne;
Die vruchten des houwelijcx wil ic vertellen.
10 Willet wel spellen, wat houwen heeft inne:
Al schijnt de liefde zeer heet ten beginne,
Sorge doet de minne slappen alle dage,
Zij maeckt cousen vol palingen, een scerpe kinne
En caken dinne; hoort wat ic gewage:
15 Het waer goet houwen, maer tsorgen es de plage.

1) *Sneven moet ic, wordic van u verdreven,
Verdreven, en beven als ghij mij ontwent zijt:
Ontwent zijt anderen, mijn lief verheven,*

2) *liefde v. trouwe.*

3) *Ghij loopt, ghij rint nu zeer lustich en fierkens*

b.

- Alsoo saen als de brulocht es gheëndt,
 Zoo beghindt de sorghe, waer ghij u keerdt oft wendt ¹⁾;
 Om largent men sendt van allen sijen.
 Esser tgheldt dan dinne, zoo eest hof geschendt.
 5 Waer blijft dan darm brugom? Jongers, dit bekendt ²⁾,
 Als ghij loopt en rendt om houwen, om vrijen:
 Dan moettij gaen slaven, seldij bedijen,
 En vruecht vertijen, hoort vrouwen en mannen.
 Sober gewin doet ooc zelden verblijen;
 10 Dan esser al lijen, vruecht esser gebannen,
 Daer ghebreen schotelen, potten en kannen,
 Teylen en pannen, tafelen en scrage;
 Cundij niet gewinnen, zoo heet ghij een hannen.
 Die dus es gespannen, sie dat hijt verdrage.
 15 Het waer goet houwen, maer tsorgen es de plage.

c.

- Dan werdt hij Jan splijtmijte; eens verquiste hij tgoedt ³⁾,
 Nu telt hij de gortte; eerst had hij eenen moedt,
 Dees arm bloedt nu alle solaes ontbeert.
 Die voortijds zoo milde was, es nu soo vroedt;
 5 Wat hij werckt oft slaeft, tes al tegenspoedt.
 Hij dunckt mij verwoedt, die een wijf begeert;
 Tes een plage boven plage, bij Gans peerdt.
 Eenen couden heert, turf noch hout om branden,
 Peyst hier om, jongers, hier voor sijt verveert.
 10 Dan werden verteert juwelen en panden.
 Het es quaet neringe doen met ijdeln handen,
 En geen broodt in de tanden maect een ijdel mage ⁴⁾.
 Elck wacht hem te springen in zelcken banden,
 Opdat hij met schanden na niet en clage:
 15 Het waer goet houwen, maer tsorgen es de plage.

d.

- Dan esser Beele: aeylaschen, wachernen,
 Wat dede ic gehoudt, Godt moets ontfermen!
 Dan sijn de termen kijven en vloeken,
 De fradden ooc aen de ooren zwermen.
 5 Deen crijt van couwen, dander van honger kernnen;
 Dan moet Jan ooc wermen der kinder doeken.
 Tes: vader geeft appelen, moeder geeft koeken,

-
- 1) *Zoe beghint de sorghe, noyt meerder torment;*
 2) *Waer sal hij dan blijen, de schamel vent?*
Jonghers, dit bekent, die loopt om vrijen:
 3) *Dan wordt hij Jan splijtmijte, die eens gheen vilt was,*
Dan telt hij de gorte, die eens zoo milt was.
Die wilder dan wilt was, nu gheen vruecht en begheert.
Die voortijts met zijns liefs trooste ghestilt was,
Vloect nu den tijt, dat hy oyt zoe verdult was.
Lisken, die ghebilt was als sint Jorijs peert,
Wordt magher van sorgnen, het hoeft haer sweert.
 4) *En gheen broot inde tanden es een quaey vlaghe.*

Men dichter af boeken, zij wetent diet gevoelen;
 Het esser hoofzweer in allen hoeken.
 10 Dan eest: wildt gelt soeken om wiegen, om stoelen;
 Deene wilt eeten, dander kacken oft poelen.
 Noeyt zelcken woelen, tverleede hem diet saghe.
 Eest kindt dan bedreten, soo moeten sijt spoelen;
 Dit doet liefde coelen, die groot was van behage.
 15 Het waer goet houwen, maer tsorgen es de plage.

e.

Princen, princessen, die treden Venus paden ¹⁾,
 Blijft ongebonden, ic sout u raden ²⁾,
 Wilt dit pack niet laden ³⁾, wacht u voor den stoot,
 Loopt niet zeere om houwen, maer gaet met staden ⁴⁾;
 5 Peyst, hongrighe buycken sijn quaet om versaden
 Metter scappraden, daermen broodt buyten sloot.
 Veel kinder breeken thoodt, geen sorge soo groot ⁵⁾;
 Eene opten schoot, noch eene int lijf,
 Drije, viere omden heerdt, zij maecken u bloot;
 10 Al haddij scepen, boot, ghij werdt een catijf ⁶⁾,
 God zoude vereezelen, troude hij een wijf.
 Meyskens, houdt u oock stijf, sijt om houwen trage;
 Al dunckt u nu tvrijen goet tijdtverdrijf,
 Twerdt na wel gekijf; diet proeven ic vrage.
 15 Het waer goet houwen, maer tsorgen es de plage.

REFEREYN XXVIII.

a.

Menichvuldicheyt der boeken es onendelijck,
 Waer duer de menschen, die God behendelijck
 Recht op heeft gescapen, dwalen blendelijck
 In haer lien verstandt.
 5 Hierom heeft dopperste meester bekendelijck
 Ons getoont een oopen boeck utwendelijck
 In zijnder bitter passie elendelijck
 Door der liefden brandt.
 Dit es dat boeck, den costelijcken pandt,
 10 Daer Paulus in vandt, dat vat uutvercooren,
 Smakelijcke wijsheyt, die hij in menich landt,
 Daer hem de Heere sandt, heeft laten hooren ⁷⁾.
 Bernardus, Bonaventura zonder stooren
 Beleden al vooren, dat dit boeck contempleeren

1) *Princhen en princhessen, niet om verfraeyen,*
 2) *raeyen v. raden.* 3) *laeyen v. laden.* 4) *staeyen v. staden.*
 5) *Peyst, vele hongherighe mouden sijn quaet om paeyen*
Met ijdelen schapraeyen sonder broot,
Veel kinderen noch daertoe, noyt meerder noot;
 6) *Al waer u goet groot, ghij werdt een catijf.*
 7) *Smakelijcke wijsheyt, die hij heeft gheplant,*
In menich lant sijn stemme laten hooren.